

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 2.

Fylke: Aust-Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Øyestad

Emne: Transport av høy.

Bygdelag: Nersten.

Oppskr. av: Gustav Samuelson

Gard: Nersten

(adresse): Øyestad

G.nr. 23 Br.nr. 19.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. x. hørt, lest og sett.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

x.

Gården Nersten skylder av gammelt 5. huder, og bestod i omkr. år 1700 av 3. større bruk og 3- eller 4. mindre. I dag er der, etter mange fråsalg med smått og stort ca. 100. br. nr. Creaturene blev, etter inhøstningen, intil for ca. 80 år siden, sluppet løs over hele gården og til kveldene samlet inn på den felles Væding busto.

Slått og høykjøring foregår noenlunde ens på alle bruk her, av husmannsplasser har vi ingen, men en hel del mindre gårdsbruk som delvis og helt er uten hest.

Utslåtter og heieslåtter has ikke. Et ubetydelig grand utmarkslåtter var nok i bruk til omkr. århundreskifte.

De som ikke har hest, leier eller låner seg en av naboene i ledige stunder, ellers er det helst eiere av mindre bruk som er behjelpelig hos de som ikke har hest.

En ubetydelig mengde av høiet på de mindre bruk, blir båret inn, nesten alle bruker hest.

Stakker og utlør, brukes ikke lenger, endel utlør var i bruk til omkr. 1890-1900 årene.

For å få høyet til den nu mest benyttede tørkeplass hesja, brukes på de mindre bruk greip eller høygaffel med finraking med handrive. På de større bruk benyttes hesteredskap, såsom sleperive og vanlig hesterive.

Alt høy blir kjørt hjem på sommerføre, straks det er

tørt.fra hesja eller vollen, tildette brukes høyvogn eller høytrom som det kalles, påsatt vanlige bakhjul og rullegrind eller forvogn med svingel.

Noen få bruker tohjulshøytrom, disse tar som regel noe mindre høy, men det mest almindelige høytrommet tar $1\frac{1}{2}$ - 2 skpnd. i lasset alt etter som det blir lesset, og etter som innkjørsla til loven eller løa er.

Noen bruker, for å få lasset fast, bare tau festet foran i trommet og som gjøres fast i trommet bak, men de fleste bruker tromtånga eller som noen sier, bare tanga eller tånga, og til den brukes jo tau foran og bak og festes på samme måte som når der bare brukes tau.

Før århundreskifte og ældre bruktes for det meste tohjulstrom og blev firhjulstommet brukt, bestod det som regel av en vanlig vogn påsatt fire løse grinder, betående av $3 \times 2\frac{1}{2}$ '' firskjæring nede i grinda og engod del tynnere oppe, disse var bort huller i og blev i disse satt ca. $5/4$ '' rundvoller, som vi sier, eller så tykke hasselkjepper.

Hele slåttevolden skulle og skal fremdeles rakes så nøye og godt som råd er. Fellesslåtter forekommer ikke kun fellesbeitemark i skogen, men er dette en ting som har avtatt meget i den senere tid, folk har nu mere gått over til kulturbeiter.

Ja, nu har jeg, med det foran anførte kanskje gått endel utenom den egentlige ramme, og var der muligens mere om selve høykjøringa som for folk i andre landsdeler og andre bygdelag, vilde synes originalt eller ukj^ent, men vi som ser det årvisst, synes det er så ammindelig og derfor ikke noe særskildt mere å nevne.

Nersten, den 8. desember 1946.

G. Samuelsen